

CASTELLS CATALANS

CASTELLET DE BANYOLES

Nom del castell: Banyoles
Data de construcció: segle XII
Municipi: Tivissa
Comarca: Ribera d'Ebre
Altitud: 131m
Coordenades: E 303946.5, N 4548439 (ED50 UTM 31N). Longitud: 00° 39' 56.3" Latitud: 41° 03' 42.2" (ETRS89 Geodèsiques)
Com arribar-hi: al conjunt del Castellet de Banyoles s'hi accedeix des de la carretera C-44 que va de Tivissa a Móra d'Ebre. Passat el Km 23 cal prendre un trencall a l'esquerra on hi ha un rètol indicant «Castellet de Banyoles».

Castell de Banyoles

Castell de Banyoles o del Castellet de Banyoles. Foto de Jordi Gironès.

D'aquest antic castell, anomenat popularment el Castellet de Banyoles, no s'han localitzat fins a l'actualitat referències documentals directes d'època medieval. Això no obstant, l'indret, dit *caput de Bannoles*, s'esmenta el 1153 com una afrontació territorial de l'ampli terme del castell de Miravet. Se sap que, des del seu origen, la fortificació era inclosa dins la jurisdicció del castell de Tivissa. Al costat de les seves ruïnes hi ha l'important poblat ibèric de Banyoles.

Les restes

El castell consta d'una torre de base quadrada que centra un clos murat o recinte,

del qual es conserven alguns vestigis del vall que l'envoltava. El sector més ben conservat de la torre és la façana

Nota: extret del volum *La Ribera d'Ebre* de la Catalunya Romànica d'Editorial Pòrtic, juny de 2000

El castellet de Banyoles

El Castellet de Banyoles de Tivissa és un dels poblats ibèrics més importants de Catalunya on es va trobar l'anomenat *Tresor de Tivissa*.

El Castellet de Banyoles es troba situat en un punt estratègic de control del riu Ebre, al marge esquerre, des d'on es domina l'anomenada Cubeta de Móra. En aquest punt es va establir un poblat ibèric d'unes 4,4 Ha i s'hi bastí un petit castell medieval. Els marges verticals sobre la vall del riu i els barrancs de Banyoles i de Molló fan que hi hagi un únic punt d'accés a aquesta península per l'est.

No és clar en quin moment es bastí el poblat ibèric. A partir dels materials ceràmics s'ha proposat una cronologia del segle IV aC, però podria haver existit ja al s.VI aC o abans. Es troba situat en el territori que els autors clàssics varen assignar a la tribu ibèrica dels ilercavons. El lloc respon a un enclavament de control de comerç entre la costa i l'interior a través del riu Ebre, on els colonitzadors grecs

Esquema del Castellet de Banyoles ibèric.

Entrada al poblat ibèric amb els dos murs de les dues edificacions que formen part de l'entrada defensiva. Foto de Jordi Gironès.

El 1937 Brull i Serra Ràfols hi excavaren i van deixar al descobert bona part de dues torres pentagonals, situades a l'istme de la plataforma peninsular. Les excavacions continuaren als anys 40 i es van trobar una sèrie d'estructures adjacents a la torre sud. Es tracta d'un conjunt d'habitacions que devien formar un barri amb un carrer en direcció N-S que degué separar dos grups de cases o barris.

Extret de la web del Museu d'Arqueologia de Catalunya: <http://www.mac.cat/cat/Jaciments/Castellet-de-Banyoles>

Jordi Gironès Vilardebò
març de 2010

i fenicis navegaven a la recerca de cereals, fusta i metalls. L'arribada dels romans va portar a l'abandonament del poblat de manera sobtada a finals del s.III aC. Posteriorment hi hagué algun tipus d'ocupació durant el s.II aC, probablement residual.

La descoberta del poblat ibèric del Castellet es va fer en trobar accidentalment, el 1912, un conjunt d'arracades, braçalets, anells, mànecs d'espill i un petit tresoret de vint-i-nou monedes; l'any 1925 va aparèixer una figura d'una parella de bous de bronze, però va ser el 1927 quan es produí la troballa més important, a partir de la qual es va començar a excavar el poblat: el *Tresor de Tivissa*.

Base d'un dels murs que formen part de l'entrada defensiva del poblat. Foto de Jordi Gironès.

